

Posudek na doktorskou disertační práci
*SANKOT, O. Priority hospodářských politik EU v procesu integrace evropských
socioekonomických modelů. Praha: VŠE – FMV, 2018*

Z hlediska koncepce se jedná o velmi dobře promyšlenou práci. Jejím cílem je identifikace faktorů intenzivního růstu, což jinak znamená, že se autor snaží postihnout vlivy působící na produktivitu výrobních faktorů. Uvedený cíl má v současné etapě nejen našeho, ale i celoevropského sociálně ekonomického vývoje, velký význam. Jde o skutečnost nárazu na surovinové, energetické, ekologické i demografické hranice. Jejich překonání není pouze rolí techniky, musíme taktéž „vystavět“ systém ekonomického myšlení, který umožní takové aktivity, jejichž důsledkem bude snadnější přechod k novému způsobu existence.

Další důvod, proč považuji takovéto práce za důležité pro ekonomické myšlení, je jisté „opovržení“ některých členů širší vědecké obce vzhledem k budování teorie růstu. Problémem je, že redukuje růst na pouhou kvantitativní změnu fyzikálních veličin a neuvědomují si hlubší procesy kvalitativních přeměn v ekonomice, které erudovaný ekonom chápe, když hovoří o růstu (změna struktury poptávky a nabídky, technologické změny, změna požadavků na lidské zdroje, problém volného času, změna kvalifikační a sociální struktury obyvatel, atd.). Z toho pak vyplývá základní otázka - jde zastavit vývoj civilizace?

Smysl hodnocené práce v této souvislosti vidím ve snaze najít systém ukazatelů umožňující vyhodnotit adekvátnost zásahů do ekonomického vývoje při kladení důrazu na intenzivní růst.

Autor logicky vyšel z analýzy teorií růstu a je patrné jeho myšlenkové kolísání kolem neoklasické syntézy s příklonem k určitým tvrzením (neo)keynesiánské, (neo)institucionální ekonomické školy. Tento fakt však nepovažuji za chybný, neboť při současném stavu ekonomické teorie je velmi obtížné se jasně teoreticky vymezit.

Dalším důvodem je i pojetí práce. Sestavení systému ukazatelů hodnocení kvalitativních změn v národním hospodářství znamená i integrovat do koncepce růstu neekonomické či ne čistě ekonomické prvky. Stačí se jenom zamyslet nad definicí pojmu institucionální prostředí. Je zřejmé, že při popisu a vysvětlení řady ukazatelů musel autor používat argumenty té či oné myšlenkové větve, která klade důraz na preferované aspekty použitých ukazatelů.

Empirické jádro práce, tj. kapitoly 2 a 3 potvrzují doktorandovu orientaci v problémech současného vývoje hospodářství. Jsou výsledkem prostudování značného množství empirických studií a ekonomických statistik. V tomto smyslu je disertační práce nadprůměrná a nic na tom nezmění některé možné diskuse o volbě ukazatelů, logice fungování ekonomického mechanismu a tím i o některých dílčích tvrzeních.

Např. první metodologická otázka se může vztahovat k tomu, zdali může malou i velkou ekonomiku popsat ve stejné kvalitě jednotný systém ukazatelů, jak změřit různé školské

systemy apod. Ale v tom není pochybnost nad logicky vyvozenými závěry z použitého přístupu autorem. To by asi práce přerostla do složitých tvrzení, z nichž by nebyl patrný jasný závěr potřebný pro zhodnocení indexů. Důvodem této poznámky je snaha upozornit na nebezpečí absolutizaci tvrzení.

Celkově však lze přístup pro hodnocení prorůstové politiky přijmout a to jak z hlediska dlouhodobých tak krátkodobých horizontů. Mám k tomu pouze jednu kritickou poznámku, která však vychází z nejasnosti problému u autora posudku. Jde mi o to, že zde nebyla zkoumána souvztažnost mezi dlouhým a krátkým obdobím z hlediska věcného a i jejich časovým vymezením. Je zde krátké období jeden rok a je stejné pro všechny ukazatele? Není východiskem konstrukt středního období, v němž dochází k transformaci ukazatelů? Jak je to s problematikou časového zpoždění při poměřování ukazatelů? Chápu, že se jedná o velmi složitý problém pojetí času v ekonomii i filosofii, ale vzhledem ke kvalitě práce si dovoluji na závěr posudku zformulovat k tomuto dotazy.

Závěr práce potvrzuje autorův rozhled v oblasti vymezeného předmětu zkoumání a vykazuje schopnost samostatně na základě zkoumání formulovat teoretické závěry. Tím naplňuje smysl doktorského studia, a proto **doporučuji práci k obhajobě před příslušnou komisí a v případě úspěšného obhájení udělení titulu PhD.**

V rámci obhajoby navrhuji, aby doktorand zodpověděl dotazy:

1. Existuje nějaká souvztažnost mezi dlouhým a krátkým obdobím?
2. V případě úvahy o časovém zpoždění mají malé ekonomiky výhodu v rychlejší reakci, nebo se to neodrazí v řadě ukazatelů

V Ostravě 10. 12. 2018

Prof. PhDr. František Varadzin, CSc.-